

Historical publications of the Institut d'Estudis Catalans during 2017

Publicacions de temàtica històrica editades durant l'any 2017 per l'Institut d'Estudis Catalans

Published by the History and Archeology Section and its Affiliated Societies

Publicats per la Secció Històrico-Arqueològica i les seves societats filials

Books Llibres

BELENGUER I CEBRIÀ, Ernest. *Ferran II: el rei del redreç? / Discurs de recepció d'Ernest Belenguier i Cebrià com a membre numerari de la Secció Històrico-Arqueològica, llegit el dia 26 d'octubre de 2017*. Institut d'Estudis Catalans. Secció Històrico-Arqueològica, Barcelona 2017. – 81 p.

Cartes de Ferran Soldevila (1912-1970) / Edició a cura d'Enric Pujol i Josep Clara. Institut d'Estudis Catalans. Secció Històrico-Arqueològica, Barcelona 2017. – 688 p.

CRUSAFONT I SABATER, Miquel. *Glossari català de numismàtica amb totes les poblacions emissores (Països Catalans i Corona Catalano-aragonesa)*. Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Estudis Numismàtics, Barcelona 2017. – 700 p.; il.

ESPAÑOL, Francesca ; VALERO, Joan [ed.]. *Les pedreres medievals a la Corona d'Aragó*. Institut d'Estudis Catalans. Amics de l'Art Romànic, Barcelona 2017. – 303 p.; il.

I. ESPAÑOL I BERTRAN, Francesca ; VALERO I MOLINA, Joan «Prefaci»; II. ESPAÑOL I BERTRAN, Francesca «Les pedreres a la Catalunya medieval. Les explotacions. Els professionals. Les infraestructures»; III. MARTZLUFF, Michel ; CATAFAU, Aymat ; GIRESSE, Pierre ; BARRAU, Caroline de «Les roches ornementales dans la domaine pyrénéen des rois de Majorque. Sources et usages: approche pluridisciplinaire»; IV. CRIADO MAINAR, Jesús «Las canteras de alabastro en Aragón. Datos sobre su explotación y uso en la arquitectura y las artes plásticas. 1402-1534»; V. BARCELÓ I CRESPI, Maria «Pedreres i pedra a la Mallorca medieval (segles XIV-XV)»; VI. ARCINIEGA GARCÍA, Luis «Reutilización de materiales pétreos y uso de canteras en el abastecimiento de la arquitectura valenciana de época foral»; VII. FITÉ LLEVOT, Francesc «Notícia sobre Pedreres, en època medieval a l'àrea de Lleida, a través de les

fonts documentals»; VIII. VALERO I MOLINA, Joan «De la pedrera a la catedral: singularitat en l'ús de la pedra a les seus de Barcelona i Girona»; IX. GRAUPERA I GRAUPERA, Joaquim «Usos, artífexs i comerç de la pedra de Montjuïc de Barcelona a l'època medieval»; X. MONTERO TORTAJADA, Encarna «La explotación de canteras en Valencia ca. 1430: un negocio en transformación (el ejemplo de Mahomat Ferriç)»; XI. PUIGFERRAT I OLIVA, Carles «Les pedreres de Folgueroles i rodalia (Osona)»; XII. RANESI, Rudi «La portada gòtica de Santa Maria de Puigcerdà i la seva restauració: els materials desvetllats»

GIL I ESTALELLA, Pere. *Història moral de Catalunya. Llibre segon de la Història catalana / a cura de Rodolfo Galdeano Carretero*. Institut d'Estudis Catalans. Secció Històrico-Arqueològica, Barcelona 2017. – 560 p.

MARTÍN I BERBOIS, Josep Lluís. *La Societat Catalana d'Estudis Històrics. Setanta anys de compromís amb la història (1946-2016)*. Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Estudis Històrics, Barcelona 2017. – 134 p.

Ordinarium Vicence c. 1508 / Edició facsimilar monocroma amb introducció i índexs a càrrec de Miquel S. Gros i Pujol. Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Estudis Litúrgics, Barcelona 2017. (Biblioteca Litúrgica Catalana; 10). – 363 p.

RIERA I MELIS, Antoni. *Els cereals i el pa en els països de llengua catalana a la baixa edat mitjana*. Institut d'Estudis Catalans. Secció Històrico-Arqueològica, Barcelona 2017. – 464 p.

Journals Revistes

Acta Numismàtica. Volum: 47. Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Estudis Numismàtics, Barcelona 2017. – 293 p.; il.

I. ALTURO I PERUCHO, Jesús «Presentació del llibre *La moneda de Sardenya medieval i moderna. Bases documentals. Edició i breu anàlisi* de M. Crusafont»; II. SANAHUJA I ANGUERA, XAVIER «Memòria de les activitats de la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics durant l'any 2016»; III. LLOBET I PORTELLA, Josep Maria «Documents per a una biografia del numismàtic cerverí Josep Salat i Móra (1762-1834)»; IV. CRUSAFONT I SABATER, Miquel «Notícia sobre les "Notes de numismàtica sarda" de Joaquim Botet i Sisó»; V. CHEVILLON, Jean-Albert ; VILLARONGA, Gabriel «Emporion: un diòbol arcaic inèdit amb pròtoma de pegàs amb el cap girat»; VI. MARTÍNEZ CHICO, David «Dos divisores de Gadir y Atenea/Atenea procedentes de Cástulo como elementos cartagineses de preguerra»; VII. MERINO, Antonio «Una singularidad de la estructura morfológica íbera y celtíbera»; VIII. PIRAS, Enrico «Denario romano repubblicano con la lettera H»; IX. AMELA VALVERDE, Luis «(Dertosa) Hibera Iulia Ilercavonia en época de Augusto»; X. AMELA VALVERDE, Luis «RRC 423/1, de C. Serveil C. f.»; XI. PONT, Joaquim «Variants de diners del Biarn a nom de Cèntul (segle XI-1426)»; XII. FRANCÈS VAÑÓ, David «Aportació numismàtica a la Taifa de València: 'Abd-al-'Aziz i les emissions del 435 al 442 AH amb i sense el nom Naḡaba»; XIII. FORTEA I MARZÀ, Vicent Josep ; CRUSAFONT I SABATER, Miquel «L'esmunyedís mig florí de Martí amb marca B ajaguda»; XIV. GIULIANI, Achille «Alfonso II re di Napoli (1494-1495) e la zecca dell'Aquila. Gestione, coniazioni e conformità ponderali dei cavalli»; XV. PERFETTO, Simonluca «Leonardo de Zocchis, numismatico, e la sua *Lista delo valor y cuños de las monedas que se han labrado en la cecha de Nápoles*»; XVI. CRUSAFONT I SABATER, Miquel «Encuny de revers d'una peça de cinc rals de Vic de la Guerra dels Segadors (1640-1652)»; XVII. FORTEA I MARZÀ, Vicent Josep «Descoberta del dobló o dobleta valenciana de Carles II»; XVIII. BOADA SALOM, Jaume «Intent fallit de batre moneda a Mallorca el 1769»; XIX. SENDRA I IBÁÑEZ, Joan Antoni «Els diners valencians entre 1592 i 1609. El diner de Feli I amb marques S-S»; XX. JORBA I SERRA, Xavier «Pellofes inèdites (2a part)»; XXI. AGUILÓ, Bernat ; PERETÓ, Òscar «DOMINVS MIHI ADVIT a la moneda d'Eivissa i un dobler contramarcant inèdit»; XXII. SANAHUJA I ANGUERA, Xavier «La fabricació de monedes i fitxes de celluloide a Reus l'any 1937. Les primeres monedes oficials del món fetes en material plàstic»; XXIII. CRUSAFONT I SABATER, Miquel «Els bitllets de Sant Sadurní d'Anoia de la Guerra 1936-1939»; XXIV. CASANOVA, Rossend «Les medalles de l'Sportsmen's Club. Un concurs dos vencedors, tres premis»; XXV. CRUSAFONT I SABATER, Miquel «Documentació de medalles (VI): la Festa de l'Arbre»; XXVI. CRUSAFONT I SA-

BATER, Miquel «Documentació de medalles (VII): les medalles republicanes de la firma Martini Rossi a Catalunya»; XXVII. CRUSAFONT I SABATER, Miquel ; SANCHEZ, Omar «Tresors de la Franja»; XXVIII. SÁNCHEZ I SIGNES, Miquel ; PINA MIRA, Joaquín ; MENÉNDEZ FUEYO, José-Luís «Troballa d'IFAC (Calp, Alacant)»; XXIX. CRUSAFONT I SABATER, Miquel «Troballa de Galtelli (Sardenya)»; XXX. CRUSAFONT I SABATER, Miquel ; SANAHUJA I ANGUERA, XAVIER «Recensions bibliogràfiques»

Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics.

Volum 28. Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Estudis Històrics, Barcelona 2017. – 652 p.

I. NADAL I FARRERAS, Joaquim «"Un gris verdós, clar, si l'ensopeguen, pot fer bonic". Biblioteques i guerra. Una correspondència de Jordi Rubió i Balaguer amb Joan Subias i Galter (1927-1938)»; II. MIKES, Tünde «Els arxius patrimonials catalans. Presentació»; III. FERNÁNDEZ TRABAL, Josep «Els arxius patrimonials catalans, de què estem parlant?»; IV. LLUCH BRAMON, Rosa «El Noguer de Segueró: un cas paradigmàtic d'arxiu patrimonial»; V. PIÑOL ALABART, Daniel «L'arxiu patrimonial Fontcuberta (segles X-XXI)»; VI. GÓMEZ FERRER, M. Pau «Els arxius familiars i patrimonials aranesos: documents per a l'estudi de la Societat de la Val d'Aran»; VII. MIKES, Tünde «Legislació històrica de la família catalana medieval i moderna»; VIII. GIFRE RIBAS, Pere «La recerca històrica en arxius patrimonials de Catalunya. Un estat de la qüestió»; IX. PLANES I ALBETS, Ramon «Els arxius patrimonials catalans: experiències i futur»; X. LLOBET I PORTELLA, Josep M. «Informe sobre els arxius patrimonials a Cervera»; XI. HOMS BRUGAROLAS, Mercè ; CINGOLANI, Stefano M. «Els orígens familiars dels Cartellà al llarg de deu generacions (s. X-XIV)»; XII. RAMISA VERDAGUER, Maties «La crisi patriota de 1811 i el radicalisme»; XIII. VALLS-JUNYENT, Francesc «En els orígens de Codorniu. 1886-1905»; XIV. MOLINER PRADA, Antoni «Identitats compartides: Emmanuel Brousse i la Nacionalitat Catalana»; XV. CAÑAMERAS VALL, Guillem «Josep Gudiol i Ricart (1904-1985). Salvament de patrimoni artístic més enllà de Sixena»; XVI. DURAN I SOLÀ, Lluís «Estat Català (1944-1982), continuïtat prou desconeguda i represa d'un partit antifranchista a partir de l'Arxiu de Josep Planchart»; XVII. GARCIA IZQUIERDO, José Manuel «La Renaixença del dret català: Francesc Maspons i Anglasesell»; XVIII. BATISTA I ROCA, Josep Maria «El decret del general Franco contra l'Estatut de Catalunya és nul i sense valor de dret»; XIX. FERRÉ I TRILL, Xavier «Díez, Xavier (2016). *El pensament polític de Salvador Seguí*. Barcelona: Virus editorial, 267 p.»; XX. FERRÉ I TRILL, Xavier «Pujol Casademont, Enric (2015). *Tres imprescindibles: F. Solde-*

vila, J. Vicens Vives i P. Vilar. Elements per a un cànon historiogràfic català. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 134 p.»; XXI. SORONELLAS MASDEU, Montserrat «Duch, Montserrat; Arnabat, Ramon i Ferré, Xavier [ed.] (2015). *Sociabilitats a la Catalunya contemporània. Temps i espais en conflicte.* Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 574 p.»; XXI. VELA I AULESA, Carles «Maria Teresa Ferrer i Mallol (1940-2017)»; XXII. GRAU PUJOL, Josep Maria «En la mort de l'historiador i arxiver Gener Gonzalvo Bou (Barcelona, 1958-Tàrraga, 2017)»; XXIII. «Normes per a la presentació d'originals»; XIV. «Memòria d'activitats de la SCEH al 2016»; XV. «Junta i llista dels socis de la SCEH»

Miscel·lània litúrgica catalana. Volum 25. Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Estudis Litúrgics, Barcelona 2017. – 289 p. : il.

I. «Membres de la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics»; II. GROS I PUJOL, Miquel dels Sants «*In Memoriam.* Salvador Alavedra i Invers (Terrassa, 1919-2015)»; III. CABIÉ, Maïté «*In Memoriam.* Robert Cabié (1929-2017)»; IV. GUDAYOL TORELLÓ, Anna «Bibliografia litúrgica de Robert Cabié»; V. «*In Memoriam.* Karl-Werner Gumpel (1932-2015)»; VI. GUDAYOL TORELLÓ, Anna «Bibliografia litúrgica musical de Karl-Werner Gumpel»; VII. AMENGUAL I BATLE, Josep «"Cum igitur in ecclesia [...] nobiscum pariter plebs universa missam operiretur". Precocitat en l'ús del terme missa per Sever, bisbe de Menorca (418)»; VIII. ALTURO I PERUCHO, Jesús; ALAIX I GIMBERT, Tània «La notació musical datada més antiga d'Europa»; IX. GROS I PUJOL, Miquel dels Sants «Els sis missals de la catedral de Vic a mitjan segle X»; X. PAGÈS I PARETAS, Montserrat «Les pintures murals romàniques de Sant Vicenç de Rus, història i iconografia»; XI. RUBIO SADIA, Juan Pablo «"Apud hispanos lex toletana oblitterat a est". Suppressions, oblits i pervivències al voltant del ritu hispànic»; XI. GUDAYOL TORELLÓ, Anna; MONTALT, M. Rosa «Música litúrgica a la Biblioteca de Catalunya I: Llibres de cant litúrgic manuscrits»

Revista catalana de musicologia. Volum 9 (2016). Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana de Musicologia, Barcelona 2017. – 260 p. : il.

I. CAMPRUBÍ, Marcel «Corpus d'escrits musicals en l'obra de Ramon Llull»; II. ESCALAS I LLIMONA, Romà «L'himnari SMV 62 de la seu de Mallorca. Descripció i proposta musical»; III. ESCANDELL GUASCH, Jaume «Lamentacions del profeta Jeremies procedents del convent dels Socors de Ciutadella: una font musical del segle XV a l'Illa de Menorca»; IV. PUENTES-BLANCO, Andrea «Los libros impresos de polifonía en la Biblioteca de Catalunya (1503-

1628)»; V. CABRÉ I CERCÓS, Bernat «El manuscrit 59 del Centre de Documentació de l'Orfeó Català. Nous repertoris, noves perspectives»; VI. ROIG I GÁLGERAN, Francesca «Felip Parellada. Dos mestres de capella de la seu de Girona amb el mateix nom»; VII. BADAL, Carles «Pau Llinàs i la vida a Santa Maria del Pi (1711-1749): biografia i inventari»; IX. DEDIES, Reinald «Tres versions d'un responsori del dia de Corpus, "Qui manducat carnen meam", d'Emmanuel Gònima»; X. GASCÓN, Montserrat «Les flautes de vidre del Museu de la Música de Barcelona (1839-1844)»; XI. ANGLADA I MAS, Anna Maria «Baldomer Cateura (1856-1929). El piano-pédalier, la mandolina espanyola i el trípode de subjecció: apunts sobre la recepció dels seus invents»; XII. GREGORI I CIFRÉ, Josep Maria «El pare Robert de la Riba, figura cabdal de la música per a orgue en la Catalunya del segle XX»

Revista catalana de musicologia. Volum 10 (2017). Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana de Musicologia, Barcelona 2017. – 224 p. : il.

I. «Junta de la Societat Catalana de Musicologia (SCMUS)»; II. GREGORI I CIFRÉ, Josep Maria «Francesc Bonastre i Bertran (1944-2017)»; III. SALIS I CLOS, Josep M. «Els Bordons, destacada nissaga d'orgueneres, i la seva aportació a l'orgueneria catalana (segles XV-XVII)»; IV. GREGORI I CIFRÉ, Josep Maria «Joan Ferrer, mestre de cant i organista de la Catedral de Barcelona (1513-1536), autor del motet "Domine non secundum" del *Cancionero musical de Segovia* (CMS) (E.: SegC, s. s.)»; V. MIRANDA LÓPEZ, M. Mar «Música i cerimònia per a la festivitat de Sant Narcís a la *Consueta* de la Catedral de Girona, 1595-1655»; VI. ROYO, Mireya «Cantors castrats en la capella del Col·legi Seminari de Corpus Christi de València, entre les veus de tiple masculines adultes i infantils durant el segle XVII»; VII. DEDIES, Reinald «La fusió de dues capelles de cant al segle XVII a Perpinyà: història d'un llarg conflicte»; IX. CORREA RODRÍGUEZ, Alejandro «Locatelli y Leclair en la nueva España. Dos sonatas para violín en la Catedral de México»; X. CUSCÓ I CLARASÓ, Joan «Música simfònica i òpera a Vilafranca. Segle XVIII»; XI. ANGLADA I MAS, Anna Maria «El paisatge sonor de Palamós entre 1770 i 1850: l'església de Santa Maria i el convent de Nostra Senyora de Gràcia»; XII. RIBALTA COMA-CROS, Martina «*El Lied a través del temps.* Una història del gènere narrada des del domicili de Josep Bartomeu durant el primer franquisme»; XIII. ALMACELLAS I Díez, Josep Maria «La musicologia en l'àmbit de música del Congrés de Cultura Catalana»

Tamid. Volum 12 (2016-2017). Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Estudis Hebraics, Barcelona 2017. – 224 p. : il.

I. ELWOLDE, John Francis «A text-critical study of the *Nova Vulgata* of Sirach 41. Part 1: Comparison with the sources texts»; II. LLOP I JORDANA, Irene ; OLLICH I CASTANYER, Imma «Els espais de la comunitat jueva de Vic, entre la documentació escrita i l'arqueologia»; III. PLANAS, Sílvia ; COLOMER CASAMITJANA, Joel ; SAGRERA, Jordi ; VIVO, Jordi «El micvè de la darrera sinagoga medieval de Girona»; IV. LLOBET I PORTELLA, Josep Maria «Documents relacionats amb unes disposicions municipals sobre els jueus de Cervera (1479-1482)»; V. BERTHELOT, Martine «Opposants et réfugiés du nazisme arrêtés en Espagne (1942-1943): trois noms célèbres»; VI. «Notes bibliographiques»; VII. FERRER I COSTA, Joan «Moulié Vidas. *Tradition and formation of the Talmud*. Princeton, N. J.: Princeton University Press, 2014»; IX. MOLINÉ, Enric «Carme Batlle i Gallart. *L'aljama de la Seu d'Urgell medieval: Una comunitat jueva del Pirineu català*. Barcelona: Rafel Dalmau, 2016»; X. VALLS I PUJOL, Esperança «Howard Kreisel. *Judaism as philosophy: Studies in Maimonides and the medieval Jewish philosophers of Provence*. Boston: Academic Studies Press, 2015»; XI. «Tabula gratulatoria»; XII. «Instruccions resumides per als autors»

Historical publications of the other Sections of the Institut d'Estudis Catalans

Publicacions de la resta de l'Institut de temàtica històrica

Books

Llibres

Abusos comesos a Lleida per Peire de Lobeira / Estudi històric de Jordi Bolòs ; estudi lingüístic de Josep Morán. Institut d'Estudis Catalans. Publicacions generals, Barcelona 2017. – 122 p.

BALCELLS I GONZÁLEZ, Albert. **Testimonis de la Catalunya contemporània (1875-1986).** Institut d'Estudis Catalans. Publicacions generals ; Obrador Edèndum, Barcelona 2017. – 653 p.

BATLLÓ, Josep ; BUSTO, Montserrat. **1939: els núvols confiscats: relat d'Eduard Fontserè sobre els últims dies del Servei Meteorològic de Catalunya / a cura de Manuel Castellet.** Institut d'Estudis Catalans. Publicacions generals, Barcelona 2017. – 146 p. : il.

Carles Miralles i Solà : sessió en memòria : Sala Prat de la Riba, 28 de gener de 2016. Institut d'Estudis Catalans. Secció Filològica, Barcelona 2017. (Semblances biogràfiques; 67). – 79 p.

I. «Homenatge a Carles Miralles i Solà»; II. ROS I ARAGONÈS, Joandomènec «Presentació»; III. BORRÀS I CASTANYER, Laura «Presentació»; IV. ARGENTER I GIRALT, Joan Albert «Carles Miralles: una

llengua de cultura, una cultura de llengua»; V. CABRÉ I FABRÉ, Jaume «Com qui no vol la cosa»; V. JUFRESA MUÑOZ, Montserrat «Una vocació d'hellenista»; VI. MALLAFRÈ I GAVALDÀ, Joaquim «Espais de trobada»; VII. VILALLONGA I VIVES, Mariàngela «La presència de Carles Miralles a l'Institut»; VIII. MIRALLES JORI, Eulàlia «Els estudis de literatura catalana»; IX. «De viva veu. Recordant Carles Miralles»; X. CABRÉ I CASTELLVÍ, M. Teresa «Cloenda»

CHAPTOIL, Pons de. **Poesie / edizione critica a cura di Antonella Martorano.** Institut d'Estudis Catalans. Edizioni del Galluzzo, Firenze 2017. – 419 p.

Enric Prat de la Riba (1870-1917) : Jornada d'Estudis / edició coordinada per Josep Serrano Daura. Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Barcelona 2017. – 143 p.

I. CRUANYES I TOR, Josep «Inauguració»; II. ROS I ARAGONÈS, Joandomènec «Inauguració»; III. VILA I VICENTE, Santiago «Inauguració»; IV. BALCELLS I GONZÁLEZ, Albert «El lloc d'Enric Prat de la Riba en la història contemporània de Catalunya»; V. CATTINI, Giovanni C. «Prat de la Riba i les llibertats medievals, un exemple de patriotisme cívic?»; VI. GIFREU I FONT, Judith «La projecció de l'ideari nacionalista de Prat de la Riba en la gestació de la Mancomunitat de Catalunya»; VII. PUJOL I CASADEMONT, Enric «El paper cabdal d'Enric Prat de la Riba en els primers deu anys de l'Institut d'Estudis Catalans (1907-1917)»; VIII. CASASSAS I YMBERT, Jordi «La nacionalitat catalana, d'Enric Prat de la Riba»; IX. FORCADELL I ESTELLER, Xavier «El municipalisme en un projecte nacional»; X. RUBÍ CASALS, Gemma «Enderrocar la ciutadella del caciquisme. La corrupció política en el pensament d'Enric Prat de la Riba»; XI. FIGUERES I ARTIGUES, Josep M. «Enric Prat de la Riba i *La Veu de Catalunya* (1899-1917)»

Francesc Maspons i Anglès (1872-1966) : homenatge : actes de la Jornada d'Estudis / edició coordinada per Josep Serrano Daura. Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Barcelona 2017. – 168 p. : il.

I. GALIANO PERALTA, Joan «Presentació»; II. CASASÚS I GURI, Josep M. «Francesc Maspons i Anglès, l'home i el país»; III. ARMENGOL FERRER, Ferran «L'esperit del dret públic català: Francesc Maspons i Anglès i el dret públic de Catalunya»; IV. LÓPEZ BOFILL, Héctor «Europeisme i catalanisme. Una experiència de dret comparat»; V. RENOYER ALIMBAU, Jaume «Francesc Maspons i Anglès: la concepció catalana del dret a l'autodeterminació»; VI. DURAN I SOLÀ, Lluís «Francesc Maspons i Anglès: dret, excursionisme

i ensenyament per Catalunya»; VII. RIERA ROCA, Magalí «Qüestions actuals del dret civil català a partir de l'obra de Francesc Maspons i Anglasesell»; VIII. LLUCIÀ I SABARICH, Isidre «La cosa pública catalana està preparada per a recuperar l'esperit del dret públic català?»; IX. BOTINAS MONTELL, Lluís «Francesc Maspons i Anglasesell, un model per als catalans d'avui»; X. CRUANYES I TOR, Josep; DELFÍ GUÀRDIA, Josep; LAMARCA I MARQUÈS, Albert «Clausura»

GARGANTÉ I LLANES, Maria; SOLÀ I COLOMER, Xavier. **Santuàries, ermites i capelles a l'època del barroc: Geografia sagrada de la muntanya catalana.** Institut d'Estudis Catalans. Publicacions vinculades; Diputació de Barcelona, Barcelona 2017. – 244 p.: il.

MENSA I VALLS, Jaume. **Antoni Andreu, mestre escotista. Balanç d'un segle d'estudis.** Institut d'Estudis Catalans. Publicacions generals; Facultat de Teologia de Catalunya, Barcelona 2017. – 134 p.

Miscel·lània Puig i Cadafalch: recull d'estudis d'arqueologia, d'història de l'art i d'història oferts a Josep Puig i Cadafalch / [Ha tingut cura de l'edició d'aquesta obra Jaume Puig i Oliver]. Institut d'Estudis Catalans. Publicacions generals, Barcelona 2017. – 454 p.: il.

I. ROS I ARAGONÈS, Joandomènec «Presentació»; II. MASSOT I MUNTANER, Josep «Introducció»; III. PUIG I OLIVER, Jaume de «Nota editorial»; IV. BOSCH I GIMPERA, Pere «La data de la fundació d'Empòrion»; V. VILAR-BERROGAIN, Gabrielle P. «Jean II et le monastère de Montserrat au lendemain de la pacification de la Catalogne 1474»; VI. OLIVAR I DAYDÍ, Marçal «Fonts documentals inèdites per a l'estudi de la ceràmica valenciana medieval»; VII. LANTIER, Raymond «La tombe 179 du cimetière wisigothique d'Estagel»; VIII. GAILLARD, Georges «Les sculptures de Cuixa et de Serrabone»; IX. FORT I COGUL, Eufemià «Pintura trescentista i quatrecentista a la Selva»; X. BALTRUSAITIS, Jurgis «Abside alvéolée dans la première architecture romane»; XI. MAS I GOMIS, Lluís «Els antics pobladors de la serra de la Salut de Sabadell»; XII. CALMETTE, Joseph «Jean II de Catalogne-Aragon et la conservation des archives de la révolution catalane»; XIII. DURAN I CAÑAMERAS, Fèlix «L'arquitectura visigòtica»; XIV. GALÍ I COLL, Alexandre «Atenció al segle XVIII»; XV. LAMBERT, Elie «Documents nouveaux sur Sant-Guilhem du Déserti»; XVI. SERRA I RÀFOLS, Josep de Calassanç «Joies greco-romanes de l'Estanyol (Girona)»; XVII. AMADES I GELAT, Joan «La construcció a tornajornals»; XVIII. ALBAREDA, Anselm «Ferran el catòlic i Germana de Foix en una miniatura de la Vaticana»; XIX. LHÉRITIER, Michel «La coopération internationale des historiens et la paix

mondiale»; XX. MADURELL I MARIMON, Josep M. «Bernat Roca, arquitecte i escultor trescentista»; XXI. MARTÍNEZ SANTA-OLALLA, Julio «Nielado y atauja en la España Visigoda»; XXII. SOLDEVILA I ZUBIBURU, Ferran «Alguns documents de Pere "el Gran", relatiu a orfebreria»; XXIII. MARTINELL I BRUNET, Cèsar «L'antic gremi d'escultors de Barcelona»; XXIV. MATEU I LLOPIS, Felip «Les inscripcions del Bisbe Justinià i la seu visigòtica valentina»; XXV. MOISY, Pierre «L'église des Saints Félix et Adauct au Wawel de Cracovie»; XXVI. AINAUD I DE LASARTE, Joan «Notes biographiques de l'architecte Pere Blay»; XXVII. VILAR, Pierre «Un moment critique dans la croissance de Barcelone: 1774-1784»; XXVIII. LAVEDAN, Pierre «Note sur les vues urbaines dans la peinture catalane du XVe siècle»; XXIX. MUNDÓ I MARCET, Anscari Manuel «Les inscriptions i els primers documents de Santa Cecília de Montserrat»; XXX. COLOMINES I ROCA, Josep «Poblat eneolític del Camp de la Creueta (Sant Llorenç de Campdevàrol)»; XXXI. COROMINES I VIGNEAUX, Joan «Llastra, fòssil arqueològic al Pallars Sobirà»; XXXII. PONS I GURI, Josep Maria «Les esglésies romàniques del Maresme oriental»; XXXIII. MILLET, GABRIEL «Saint-Mokios de Constantinople refuge de l'astrologie»; XXXIV. ANGLÈS I PÀMIES, Higiní «El "Breviarium de musica" del monjo Oliva (mort després del 1065)»; XXXV. AEBISCHER, Paul «La sonorisation des occlusives intervocaliques en Toscane au début du VIIIe siècle d'après les témoignage de quelques documents longobards»; XXXVI. DOLÇ I DOLÇ, Miquel «Una inscripció de Sant Joan de la Penya»; XXXVII. DURLIAT, Marcel «Permanence de la peinture de style gothique français en Catalogne et Languedoc, dans la seconde moitié du XIVe siècle»; XXXVIII. JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard «La data de reconstrucció de l'església del Monestir de Sant Joan de les Abadesses»; XXXIX. «Índex toponímic»; XL. «Índex antroponímic»

RODORÉDA, Mercè. **Cartes de guerra i d'exili (1934-1960) / compilació, edició i estudi per Carme Arnau.** Institut d'Estudis Catalans. Fundació Mercè Rodoreda, Barcelona 2017. – 382 p.

ROSSELLÓ I VERGER, Vicenç M. **Viles planificades valencianes medievals i modernes.** Institut d'Estudis Catalans. Publicacions generals; Universitat de València, Barcelona 2017. – 331 p.: il.

Journals

Revistes

Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació. Volum 29 (gener-juny 2017). Institut d'Estudis Catalans. Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, Barcelona 2017. – 256 p.: il.

I. AGULLÓ DÍAZ, M. del Carmen ; RAMOS I GONZÁLEZ, Alfred «Presentació. Passat i present de Célestin Freinet»; II. FUENTES CODERA, Maximiliano «Freinet abans de Freinet: el rebuig de la guerra i la perspectiva revolucionària»; III. CID FERNANDEZ, Xose Manuel ; CARRERA FERNÁNDEZ, M. Victoria ; DIÉGUEZ SANS, Núria ; CID RODRÍGUEZ, Antía «Educació per a la pau en la trajectòria freinetiana. Del seu discurs originari als actuals moviments de l'escola moderna a la península Ibèrica»; IV. JAUME I CAMPANER, Miquel «Tres assajos d'aplicació de les tècniques Freinet a Mallorca per iniciativa del mestre Teodor Terrés Lladó entre 1933 i 1937»; V. JIMÉNEZ MIER Y TERÁN, Fernando «La Escuela Freinet de Barcelona»; VI. RAMOS I GONZÁLEZ, Alfred «La revista *Escola*, òrgan del freinetisme valencià (1965-1969)»; VII. FERRAZ LORENZO, Manuel «La segunda época de cooperación, experimentación y aplicación de las técnicas Freinet en las Islas Canarias (1977-1982)»; VIII. ZURRIAGA I AGUSTÍ, Ferran «Parlem de la formació permanent de l'ofici de mestre i de les idees del Moviment Freinet»; IX. HERNÁNDEZ HUERTA, José Luis «Influence and reception of Freinet in Spain. Map of the historiographical maze: Possible Means of Escape (1979-2016)»; X. SALA SUREDA, Carme ; VILAPLANA LAPENA, Enric «Informació sobre els autors dels articles»

Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació.

Volum 30 (juliol-desembre 2017). Institut d'Estudis Catalans. Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, Barcelona 2017. – 244 p. : il.

I. SOLER I MATA, Joan ; SUREDA I GARCIA, Bernat «Editorial»; II. GORDALIZA CORNELLÀ, Benet ; SÁNCHEZ-VALVERDE VISUS, Carlos «El Grup Benèfic Wad Ras: semblança en el centenari de la creació de “La Prote”»; III. FERNÁNDEZ-SORIA, Juan Manuel «Dos Españas en guerra, dos educaciones»; IV. BAIGES LÓPEZ, Alba «Les reformes de l'ensenyament tècnic durant la Dictadura de Primo de Rivera. Canvis i reaccions a l'Escola Industrial de Vilanova i la Geltrú»; V. GOMBAU DOMINGO, M. Carme «Religió, llengua i ensenyament en la premsa tortosina en català (1900-1936)»; VI. GROVES, Tamar «Freinet y los maestros españoles: la configuración de un movimiento social y pedagógico (1969-1983)»; VII. SEBASTIAN FABUEL, Vicent «El

que han d'ensenyar els mestres als xiquets i els pares als seus fills. El didactisme en un directori catòlic del segle XVIII»; VIII. GORDALIZA CORNELLÀ, Benet ; SÁNCHEZ-VALVERDE VISUS, Carlos «“La Prote”, vida quotidiana i històries de vida»; IX. MARQUÈS I SUREDA, Salomó «El testimoni de Josep Pallach. Un jove estudiant escriu sobre la República i l'autonomia (1932 i 1933)»; X. «Informació sobre els autors dels articles»; XI. «Normes de presentació d'originals per a l'edició = Presentation regulations of originals for publishing»

Revista de dret històric català. Volum 16 (2017). Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Barcelona 2017. – 334 p.

I. BARÓ PAZOS, Juan «Notas sobre el derecho civil de Cataluña ante el proceso codificador español»; II. JORDÀ FERNÁNDEZ, Antoni «La formació de funcionaris públics de la Diputació de Barcelona a la Mancomunitat de Catalunya i la Generalitat de Catalunya (1912-1939)»; III. LÓPEZ BOFILL, Héctor «La viabilitat d'un estat propi en el context europeu i internacional: Catalunya i Escòcia»; IV. CAPDEFERRO, Josep «Els testaments del jurista i polític Miquel Sarrovià (ca. 1514-1604) i d'Altília Cordelles (1602)»; V. ESPALIÚ BERDUD, Carlos «Sobre la contribución de Cataluña a la construcción de la civilización europea»; VI. WESTERMAYER HERNÁNDEZ, Felipe Ignacio «Notas para un primer acercamiento al estudio del derecho indiano en las Cortes de Cádiz»; VII. FERRAN I PLANAS, Elisabet «L'abat Oliba, personatge i conflicte»; VIII. LLUCIÀ I SABARICH, Isidre «Purgar taula: el present d'una institució històrica»; IX. CORONAS GONZÁLEZ, Santos M. «Generaciones y semblanzas de la Asturias ilustrada»; X. TURULL I RUBINAT, Max ; AGUADO I CUDOLÀ, Vicenç «Per a “esquivar tota sospita i engany”: les regles essencials per a la formació de la voluntat de la *Universitas* i el procediment d'adopció d'acords dels consells municipals de Catalunya a través dels llibres d'actes (Cervera, 1332-1333)»; XI. PLANAS BALLVÉ, Maria «*Exclusio propter dotem*: los pactos de renuncia a la legítima futura en el derecho romano»; XII. VÁZQUEZ OSUNA, Federico «L'anihilació de la República del general Franco i l'administració de justícia de Catalunya (1936-1939)»; XIII. MESUTTI, Ana «Presentación del libro de Víctor Ferro Pomà *El dret públic català. Les institucions a Catalunya fins al decret de Nova Planta*»